

активним у ньому, а не споглядати осторонь, як учитель виставляє оцінки. Особливо це стосується початкової школи, де рефлексія є психологічним новоутворенням молодших школярів. Самооцінка власної навчальної діяльності значно прискорить процес розвитку рефлексії учнів. Вчителю не варто самому все контролювати, перевіряти й оцінювати. Частина повноважень щодо контролю, на думку вченої, необхідно передати дітям. Поступово, у міру навченості, вони оволодівають прийомами самоконтролю, самоперевірки, самооцінки результатів своєї діяльності на різному предметному змісті, орієнтуючись на певні опори (зразок, схема, алгоритм тощо). Якщо ці вміння поєднуються з потребою самоконтролю, це прямий стимул до володіння різними видами рефлексії (інтелектуальної, емоційної), без якої суб'єктності учіння не буде. Не менш важливо, що така суб'єктність у навчальній діяльності стимулює відповідальну поведінку дитини поза класом [2, с. 413-414]. Психологи звертають увагу на те, що в значній частині дітей, які приходять до школи, спостерігається завищена самооцінка. Однак випускники початкової школи під впливом системи контролю й оцінки вчителя втрачають упевненість у собі, та їхня самооцінка різко знижується. Поєднання оцінки із самооцінкою також допоможе розв'язати цю проблему.

Література

1. Предик А. Проблема оцінювання навчальної діяльності учнів початкової школи в Україні (50-ті – 90-ті роки ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Аліна Анатоліївна Предик. – К., 2009. – 20 с.
2. Романова І. А. Процес оцінювання в початковій школі / І.А. Романова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – Запоріжжя : КПУ, 2013. – Вип. 28 (81). – С.413-420.
3. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання : Підручник / О.Й.Фізеші . – К. : Кондор-Видавництво, 2014. – 390с.

УДК 378:37.011.3-051:001.891

БУРЧ І. М., ЛАЛАК Н. В.
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Сучасні освітні реформи спрямовані на підвищення якості і доступності навчання, на виховання людини, яка відповідає потребам ХХІ століття – ініціативної, самодостатньої та творчої, оскільки ми живемо в той час, коли життя спонукає до пошуку ефективних способів розв'язання проблем, прояву гнучкості мислення, уміння планувати можливий хід подій. Відповідно зростають вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи як провідних суб'єктів освітньої діяльності, які в умовах сьогодення виконують роль фасилітатора, модератора індивідуальної освітньої траєкторії розвитку дитини.

Як показує практика, майбутнім фахівцям замало впродовж навчання засвоїти певний об'єм знань та сформувані ряд навичок. Доцільно в процесі фахової підготовки працювати над дослідженнями і розвитком здатностей діяти

в різних типових професійних ситуаціях, накопичувати педагогічний досвід, самостійно розв'язувати завдання, що наближені до майбутньої сфери діяльності.

Цінним для нашого дослідження є модель професійної підготовки майбутнього вчителя за В. Моторіною [3]. Науковець виокремлює основні вимоги до становлення майбутнього педагога. Зокрема: учитель має бути готовий до вирішення широкого спектру професійних завдань, до співпраці з колегами, батьками, учнями; мати перспективу особистісно-професійного розвитку; відповідність професійних якостей до творчої діяльності; уміння бачити недоліки в роботі і знаходити способи їх подолання, критично оцінювати власну діяльність, аналізувати власну практику, перспективно застосовувати набуті теоретичні знання, оперувати результатами як власної дослідницької роботи, так й інших педагогів-практиків та науковців.

Концепцією Нової української школи обумовлено запровадження компетентнісного підходу в освіті. Застосування цього підходу:

- краще підготує до майбутньої професійної діяльності;
- покаже студенту, які риси та вміння необхідні для успішної самореалізації;
- підніме рівень активності та самостійності в здобутті знань і розв'язанні завдань, віру в себе;
- вплине на корекцію вибору сфери діяльності в межах обраної галузі знань [1].

Питання розвитку професійної компетентності вчителя знаходиться в центрі уваги філософів, психологів, педагогів (В. Саюк, М. Криловець, М. Левківський, І. Зимня та ін.). Науковці зазначають, що при організації навчального процесу в закладах вищої освіти потрібно враховувати необхідність формування у майбутніх фахівців предметних компетентностей, спрямування на обрану професію, підвищення інтересу та мотивації творчості.

Завдяки пошуково-дослідницькій роботі майбутній вчитель у процесі фахової підготовки зможе виявити та розвинути ті риси, що допоможуть йому швидко адаптуватися до освітнього середовища сучасної початкової школи. Проблема формування дослідницьких умінь розглянута в працях: А. Баєва, В. Гасимова, Д. Зербіно, А. Леонтовича, М. Лещенко, Л. Пуховської та ін. Напрями дослідницької роботи студентів вивчали: В. Борисова, М. Князян, Є. Спіцин, П. Часакбай та ін.

Пошуково-дослідницьку роботу студентів доцільно організовувати під час проведення практичних та семінарських занять, олімпіад, конференцій, в наукових гуртках, проблемних групах. Ефективними є чимало творчо-пошукових робіт: від написання рефератів, повідомлень до, власне кажучи, написання курсових та магістерських робіт. До речі, у ході таких досліджень необхідно спрямовувати майбутніх педагогів на відхід від стандартної роботи, на реалізацію власних здібностей, нетипове розв'язання поставленої проблеми.

Виконання цікавої роботи, вибраної за власним вподобанням, приведе до вищої вмотивованості, ніж при виконанні типових завдань. До прикладу: дослідити глибше певне питання, про яке зайшла мова на парі і подати його у

вигляді реферату чи повідомлення; провести аналіз письмових робіт студентів-одногрупників та виділити типові помилки і недоліки; розробити консультацію для одногрупників, які отримали малу кількість балів під час певного заходу контролю; проаналізувати та оцінити виступ одногрупника; провести засідання наукового гуртка; порівняти виклад теми у кількох різних підручниках; розробити навчальну тему за умови використання сучасної педагогічної технології.

Таким чином, пошуково-дослідницька діяльність студентів є ефективним шляхом формування у них професійних компетентностей. Важливо, щоб така робота мала системний та цілісний характер. Потрібно плекати в студентів потребу постійного професійного пошуку та самовдосконалення. Справжній вчитель формується, перш за все, завдяки власному прагненню рухатись уперед.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики [Текст] / Під заг. ред. О.В.Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. –112 с.
2. Мартиненко С.М. Діагностична діяльність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика : [монографія] / С.М. Мартиненко. – К. : КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2008. – 434 с.
3. Моторіна В.Г. Дидактичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів математики у вищих педагогічних навчальних закладах [Текст] : Автореф. дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / В.Г. Моторіна; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – Х., 2005. – 45 с.

УДК 373.3:372.83:330.1

ВАРАДІ А. О.
Мукачівський державний університет

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЕКОНОМІЧНИХ ПОНЯТЬ

У Концепції Нової української школи зазначено, що до ключових компетентностей школярів належать підприємливість та фінансова грамотність. За умов сьогодення, коли вже з перших років життя дитини її оточує економічне середовище, наповнене економічними поняттями і процесами, актуалізуються питання соціалізації та виникає необхідність ознайомлення школярів з проблемами «дорослої» економіки. Саме в початковій школі закладаються засади інтелектуального розвитку дітей, створюються педагогічні та психологічні передумови для формування самостійності мислення, здатності критично оцінювати власні дії, зіставляти різноманітні способи розв'язання проблемних ситуацій, оцінювати їх і вибирати найбільш раціональні, виділяти головне та узагальнювати, застосовувати набуті знання на практиці.

Сучасні дослідження вчених (А. Богуш, Н. Гавриш, Г. Григоренко, Р. Жадан, К. Курак та ін.) свідчать про необхідність впровадження економічної освіти для дітей молодшого шкільного віку. Науковці наголошують на ролі і значимості економічної соціалізації: знайомства учнів

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>